

Kut'ül Ammare Zaferi

KUT'ÜL AMMARE KUŞATMASI

I.Dünya Savaşı Irak Cephesi

Tarih 7 Aralık 1915 - 29 Nisan 1916

Bölge Kut'ül Ammare , Irak

Sonuç Kesin Osmanlı Zaferi

Taraflar Britanya İmparatorluğu / Osmanlı İmparatorluğu

Komutanlar Charles Townshend / Von Der Goltz Paşa

 Halil Paşa

 Sakallı Nurettin Bey

 Ali İhsan Bey

Güçler 31.000 / 31.000 - 41.000

Kut'ül Ammare Kuşatması (7 Aralık 1915 - 29 Nisan 1916), İngiliz kuvvetleri ve müttefikleri ile Osmanlı kuvvetleri arasında geçen I. Dünya Savaşı'nın temel muharebelerinden birisidir . 1. Kut Muharebesi olarak da bilinir. Dicle Nehri kıyısında Kut'ül Ammare şehri yakınlarında konuşlanmış İngiliz ve müttefiklerinin kuşatılmasıyla başlayan muharebe, kasabanın Osmanlı Ordusu tarafından ele geçirilmesi ve İngiliz birliklerinin tamamının esir alınmasıyla bitti.

Kut'ül Ammare, Dicle Nehri kıyısında Şattülarap kanalı ile birleşen Basra Körfezi'nin 350 km kuzeyinde, Bağdat'ın 170 km güneyinde bulunan bir kasabadır. 1915 yılı nüfus sayımına göre 6500 kişi bulunmaktaydı.

İngilizlerin Selman-ı Pak'tan Kut'a çekilişi

Tümgeneral Charles Vere Ferrers Townshend komutasındaki İngiliz 6. Poona Tümeni (Hint Tümeni) Bağdat'a ilerlemeye çalışırken 22-23 Kasım 1915'te Selman-ı Pak Muharebesi'ni (Ctesiphon) kazanamayarak geri çekildi ve 3 Aralık'ta Kut'a sığındı.

Goltz Paşa'nın Bağdat'a gelişi ve Nurettin Bey birliklerinin ilerlemesi

Yeni kurulan Osmanlı 6. Ordusu'nun komutanlığına atanarak 5 Aralık'ta Bağdat'a varan Mareşal Colmar Freiherr von der Goltz Paşa'nın emriyle Irak ve Havalisi Komutanı Miralay (Albay) 'Sakallı' Nurettin Bey'in birlikleri 27 Aralık'ta Kut'u kuşattı.

İngilizlerin Kut'u kurtarma girişimleri

İngilizler Kut'u kurtarmak için General Aylmer komutasındaki Tigris (Dicle) Kolordusuyla hücumla geçtiyse de 6 Ocak 1916 tarihli Şeyh Saad Muharebesi'nde 4.000 askerini kaybederek geri çekildi. Bu muharebede geri çekilme emrini veren 9. Kolordu Komutanı Miralay (Albay) 'Sakallı' Nurettin Bey görevinden alındı ve yerine Enver Paşa'nın kendisinden bir yaş küçük amcası olan Mirliva Halil Paşa (Kut) getirildi.

İngiliz Ordusu, 13 Ocak 1916 tarihli Vadi Muharebesi'nde 1.600, 21 Ocak Hannah Muharebesi'nde 2.700 askeri kaybederek geri püskürtüldü. İngilizler Mart başında tekrar taarruza geçti. Ancak 8 Mart 1916'da Sabis (Dujaila) mevkiinde Miralay (Albay) Ali İhsan Bey (Sabis) komutasındaki 13. Kolordu'ya hücum ettiyse de 3.500 asker kaybederek geri çekildi. Bu yenilgiden dolayı General Aylmer azledilerek yerine General Gorringe getirildi.

İngilizlerin teslimi

19 Nisan 1916'da 6. Ordu Komutanı Mareşal Von der Goltz Paşa, Bağdat'ta bulunan karargâhında tifüsten ölünce, yerine Mirliva Halil Paşa (Kut) getirildi.

29 Nisan 1916 Townshend birlikleri Kut'ta yaşanan açlıktan dolayı diğer 13 general, 481 subay ve 13.300 er ile birlikte Osmanlı Kuvvetleri'ne teslim oldu. Halil Paşa, Kut'ül-Ammare zaferinden sonra 6. Ordu'ya yayınladığı mesajda şöyle dedi:

Arslanlar! Bütün Türklere şeref ve şan, İngilizlere kara meydan olan şu kızgın toprağın güneşli semasında şehitlerimizin ruhları sevinçle gülerek uçarken, ben de hepinizin pak alınlarından öperek cümlelerinizi tebrik ediyorum. Ordum gerek Kut karşısında ve gerekse Kut'u kurtarmaya gelen ordular karşısında 350 subay ve 10 bin erini şehit vermiştir. Fakat buna karşılık bugün Kut'ta 13 general, 481 subay ve 13 bin 300 er teslim alıyorum. Bu teslim aldığımız orduyu kurtarmaya gelen İngiliz kuvvetleri de 30 bin zayıf vererek geri dönmüşlerdir. Şu iki farka bakılınca, cihanı hayretlere düşürecek kadar büyük bir fark görülür. Tarih bu olayı yazmak için kelime bulmakta müşkülata uğrayacaktır. İşte Türk sebatının İngiliz inadını kırdığı birinci zaferi Çanakkale'de, ikinci zaferi burada görüyoruz!

İngiliz kuvvetleri ve müttefikleri, 23.000 ölü ve yaralı, Osmanlı kuvvetleri 10.000 ölü ve yaralı vermiş, 13.100 (bazı kaynaklara göre 18.000) İngiliz askeri esir alınmıştır.

İngiliz tarihçisi James Morris, Kut'un kaybını "Britanya (İngiltere) askeri tarihindeki en aşağılık şartlı teslimi" olarak tanımlamıştır. Bu yenilgi İngiliz basınında ve kamuoyunda çok büyük bir infial uyandırdı. Bunun üzerine General Lake ve General Gorringe İngiliz ordusunda görevlerinden alınmış ve yerlerine General Maude getirilmiştir.

Bu çarpışmaların askeri tarih açısından bir başka önemi de bilinen *ilk havadan ikmal* denemesini İngiliz ordusunun Kut'taki birliklerini ikmal için 26 gün boyunca Dicle'deki Ora Üssü'nden 3 adet Short 184 tipi 225 beygirlik deniz uçakları ile bu kuşatma sırasında gerçekleştirmiş olmalarıdır.

Ancak bu çaba yeterli olmamış ve sonucu değiştirmemiştir. Halil Paşa Kut'ül Ammare zaferine istinaden Kut soyadını almıştır.

Bu çarpışmalarda ölenler için kasabada Kut Türk Şehitliği yapılmıştır.

*Kut'ul Ammare'de Osmanlı kuvvetleri muhasarada.